

УДК 378.147.157

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.31>

Назар САГАН

кандидат медичних наук, доцент кафедри патофізіології, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна, 76000

ORCID: 0000-0002-5472-195X

Ольга АНТИМИС

кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії людини, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна, 76000

ORCID: 0000-0001-6040-8137

Любомир ЗАЯЦЬ

доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патофізіології, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна, 76000

ORCID: 0000-0003-3265-1273

Тетяна КНЯЗЕВИЧ-ЧОРНА

кандидат медичних наук, доцент кафедри патологічної анатомії, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна, 76000

ORCID: 0000-0003-4941-985X

Василь МІСЬКІВ

кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії людини, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна, 76000

ORCID: 0000-0002-3924-1544

Бібліографічний опис статті: Саган, Н., Антимис, О., Заяць, Л., Князевич-Чорна, Т., Міськів, В. (2022). Особливості організації кураторської роботи медичних вузів у дистанційному режимі. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 198–203, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.31>

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КУРАТОРСЬКОЇ РОБОТИ В МЕДИЧНИХ ВУЗАХ У ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ

Сьогодення зробило людству виклик – пандемію коронавірусу. Основна вимога – соціальне дистанціювання – змусила вищі навчальні заклади перейти на дистанційне навчання. Однак у медичному ЗВО дистанційне навчання є децю неоправданим, оскільки основою медичної освіти є професійне спрямування, що є важливим, урахувавши те, що від самосвідомості й компетентності студента-медика надалі буде залежати здоров'я, а можливо, й життя людини. Особливо важливим є живе спілкування з профільними хворими, а це є децю утрудненим за дистанційного навчання і суттєвим недоліком під час вивчення медичних дисциплін online. Навчальний процес тісно пов'язаний з виховною діяльністю, орієнтованою як на формування соціально значущих якостей, установок і ціннісних орієнтацій особистості, так і на створення сприятливих умов для всебічного гармонійного, духовного, інтелектуального і фізичного розвитку, самовдосконалення та творчої самореалізації особистості майбутнього фахівця. Навчання і виховання – органічний процес становлення професійної компетентності фахівця з високим рівнем культури і формування його особистості.

В основу інноваційної діяльності з виховної роботи повинні бути закладені два підходи до моделювання певних засобів виховання: комбінації традиційних форм організації позааудиторної діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій і нових засобів передачі інформації шляхом Інтернету, а також використання форм залучення молоді до того чи іншого виду діяльності в сучасних засобах масової комунікації. В умовах дистанційного навчання можна виділити такі цілі виховної роботи, як: виховна робота (проведення дистанційних диспутів, дискусій, лекцій і т.д.); навчальна і наукова робота студентів (дистанційні кураторські години з проблем організації навчання, успішності і ін.); індивідуальна робота зі студентами (діагностування рівня професійності студента, профілактика негативних явищ та правопорушень серед студентської молоді тощо).

Ключові слова: дистанційне навчання, виховна робота, медичний ЗВО, кураторська година, організація навчання.

Nazar SAHAN

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Pathophysiology, Ivano-Frankivsk National Medical University, Halytska str., 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

ORCID: 0000-0002-5472-195X

Olga ANTYMYS

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Human Anatomy, Ivano-Frankivsk National Medical University, Halytska str., 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

ORCID: 0000-0001-6040-8137

Liubomyr ZAIATS

Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Pathophysiology, Ivano-Frankivsk National Medical University, Halytska str., 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

ORCID: 0000-0003-3265-1273

Tatyana KNYAZEZYCH-CHORNA

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Pathological Anatomy, Ivano-Frankivsk National Medical University, Halytska str., 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

ORCID: 0000-0003-4941-985X

Vasil MISKIV

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Human Anatomy, Ivano-Frankiv National Medical University, Halytska str., 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

ORCID: 0000-0002-3924-1544

To cite this article: Sahan, N., Antymys, O., Zaiats, L., Knyazevych-Chorna, T., Miskiv, V. (2022). Osoblyvosti orhanizatsii kuratorskoi roboty medychnykh vuziv u dystantsiinomu rezhymi [Features of the organization curatorial work of medical higher educational institutions in remote mode]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 198–203, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.31>

EXPERIENCE OF ORGANIZING CURATOR WORK IN MEDICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN REMOTE MODE

Today has posed a challenge to humanity – the coronavirus pandemic. The main requirement is social distancing, which has forced higher education institutions to switch to distance learning. However, in medical school, distance learning is somewhat unjustified, as the basis of medical education is a professional orientation, which is important given that the self-awareness and competence of the medical student in the future will depend on health and possibly human life. Live communication with specialized patients is especially important. Communication with patients is somewhat difficult in distance learning. This is a significant disadvantage when studying medical disciplines on-line. The educational process is closely connected with educational activities focused on the formation of socially significant qualities, attitudes and values of the individual, and on creating favorable conditions for comprehensive harmonious, spiritual, intellectual and physical development, self-improvement and creative self-realization of the future specialist. Training and education is an organic process of formation of professional competence of a specialist with a high level of culture and the formation of his personality.

Innovative educational activities should be based on two approaches to modeling certain means of education: a combination of traditional forms of extracurricular activities, information and communication technologies and new means of transmitting information via the Internet, as well as the use of forms of youth involvement or other activity in modern mass media. In the conditions of distance learning, the following goals of educational work can be distinguished: educational work (conducting distance debates, discussions, lectures, etc.); educational and scientific work of students (distance curatorial hours on problems of the organization of training, success, etc.); individual work with students (diagnosing the level of professionalism of the student, prevention of negative phenomena and offenses among student youth, etc.).

Key words: distance learning, educational work, medical university, curatorial hour, organization of training.

Актуальність проблеми. Сьогодні зроби́ло лю́дству ще один виклик – пандемію коронавірусу. Основна вимога – соціальне дистанціювання – змусила вищі навчальні заклади перейти

на дистанційне навчання. Пандемія коронавірусної інфекції поставила перед нами завдання: зберегти систему медичної освіти. Тим більше, що невідомо, як надалі буде змінюватись епіде-

міологічна ситуація в Україні. Крім того, даний спосіб отримання освіти особливо ефективний для людей з обмеженими можливостями, жителів віддалених регіонів, населення, що бажає підвищити свій професійний рівень, змінити професію тощо, тому що в цих випадках виникають складнощі з організацією якісної очної освіти. Крім того, дистанційні освітні технології дають можливість підвищувати професійний рівень з мінімальним відривом від виробництва, продовжувати працювати в напрямі постійного підвищення рівня знань, навичок, компетенцій і, як наслідок, кар'єрного зростання і заробітку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На думку деяких дослідників, вища освіта зробила «квантовий стрибок» у розвитку онлайн-освіти (Аніщенко, 2015; Бистрова, 2015; Пасмор, 2020). Це, звичайно, є хорошою тенденцією, однак у медичному ЗВО дистанційне навчання є дещо неоправданим, оскільки основою медичної освіти є професійне спрямування, що є важливим, враховуючи те, що від самосвідомості й компетентності студента-медика надалі буде залежати здоров'я, а можливо, і життя людини. Тому під час практичних занять широко використовують різноманітні муляжі, тренажери, віртуальні симулятори та інші технічні засоби навчання. Особливо важливим є живе спілкування з профільними хворими. Між лікарем і хворим мають установитися міжособистісні стосунки, адже взаємодія між ними – це не простий обмін інформацією, а частина лікувального процесу. Перефразуюмо висловлювання нашого відомого співвітчизника В.М. Бехтерева: якщо хворий після зустрічі з лікарем не відчув полегшення, то був не лікар (Треумова, 2017: 319). Адже процес лікування передбачає поєднання як соматичних, так і психологічних впливів на хворого. Розмови з пацієнтом, уміння проникати в психологію пацієнта, навички відокремлювати головне від другорядного, диференціювати основні симптоми захворювання, виставляти діагноз та призначати ефективно лікування – це мистецтво, яке здобувається під час навчання у вищому медичному закладі. Для цього необхідною умовою є спілкування з досвідченими викладачами, які мотивують, направляють і координують навчальний процес і допомагають у спілкуванні з хворими, а таке спілкування є дещо утрудненим під час дистанційного навчання.

Не можна уявити собі процес навчання без його виховної складової частини, оскільки в освітній організації виховання – це тісно пов'язана з навчанням цілеспрямована і систематична діяльність, орієнтована як на формування соціально значущих якостей, установок і ціннісних орієнтацій особистості, так і на створення сприятливих умов для всебічного гармонійного, духовного, інтелектуального і фізичного розвитку, самовдосконалення та творчої самореалізації особистості майбутнього фахівця. Навчання і виховання – органічний процес становлення професійної компетентності фахівця з високим рівнем культури і формування його особистості. Особливо це важливо для студентів першого курсу (Гарань, 2015; Шевчук, 2010). Студенти, в минулому учні, відрізняються один від одного базовими знаннями, здібностями, характером, різною реакцією на зміну середовища. Крім того, навчання в університеті має свої особливості: більший рівень вимог до знань, самостійна підготовка та самостійна робота. Тому майже всім першокурсникам потрібний перехідний період. А викладачам необхідно враховувати нюанси перехідного періоду та якомога більше допомагати в адаптації у виші. Крім того, під час дистанційного навчання немає живого спілкування між викладачем і студентом. Також не сприяє соціалізації студентів той факт, що вони не мають змоги вживу спілкуватися один з одним.

Саме тому **мета статті** – дослідження питання організації виховного процесу в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В основу інноваційної діяльності з виховної роботи повинні бути закладені два підходи до моделювання певних засобів виховання: комбінації традиційних форм організації позааудиторної діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій і нових засобів передачі інформації шляхом Інтернету і стільникового зв'язку, а також використання форм залучення молоді до того чи іншого виду діяльності в сучасних засобах масової комунікації (Stolbov, 2006: 121).

В умовах дистанційного навчання основними напрямками і формами виховної роботи можна виділити такі цілі: виховна робота (проведення дистанційних диспутів, дискусій, лекцій та бесід і т.д.); навчальна і наукова робота

студентів (дистанційні кураторські години з проблем організації навчання, самоосвіти, успішності й ін.); індивідуальна робота зі студентами (діагностування рівня професійно спрямованої особистості студента, профілактика негативних явищ і правопорушень серед студентської молоді тощо).

Розберемо кожен напрям позанавчальної діяльності докладніше.

Перш за все слід сказати, що основою навчально-виховної роботи є студентська група, а організатором діяльності студентського колективу групи є наставник – куратор. Слово «куратор» походить від латинського «суро» – піклуюсь» (Гончаренко, 1997: 183). Постійне спілкування куратора зі студентами дає йому можливість пізнати їхню індивідуальність. Він часто виступає посередником між викладачем і студентом, установлює ділові контакти з громадськими організаціями, вирішує конкретні педагогічні проблеми.

В умовах дистанційного навчання можна виділити такі функції куратора: забезпечення участі студентів у заходах освітньої організації; координація роботи групи з діяльністю інших підрозділів освітньої організації; інформаційне забезпечення групи; методична допомога у вирішенні навчальних питань; надання методичної допомоги щодо організації самоосвіти студентів.

Крім того, у куратора існують і певні обов'язки: сприяти розвитку в студентів професійних навичок, допомагати студентам вирішувати проблеми, що виникають у процесі навчання; проводити інструктаж студентів за вмінням оптимально вибудувати процес дистанційного навчання; виявляти причини неуспішності студента, організувати оперативне сповіщення адміністрації про неучасть своїх підшефних студентів у дистанційному освітньому процесі; вітати студентів зі святами (дні народження, професійні свята, державні свята тощо); своєчасно доносити до студентів важливу інформацію: зміни в графіку навчального процесу, корекцію програми навчання, новини, статті, інші матеріали; вести активне листування зі студентами, своєчасно відповідати на їхні листи; в режимі онлайн проводити кураторську годину в зручний для студентів час; дотримуватися етичних норм поведінки і спілкування, що відповідають положенню куратора. Куратори повинні активно взаємодіяти зі студентами, надавати посильну допомогу у вирішенні проблем,

пов'язаних з організацією навчання, проводити дистанційні кураторські години, під час яких студенти в режимі онлайн можуть обговорювати широке коло питань з різноманітної тематики.

Для збереження і зміцнення здоров'я студентів в умовах дистанційного навчання можна використовувати організовану розсилку інформаційних матеріалів з певних тем, наприклад: «Увага – коронавірус! Як захистити себе та інших» та ін. А також проводити дистанційні лекції, присвячені здоровому способу життя, за участю медпрацівника освітньої організації або запрошених ззовні фахівців.

З метою вирішення проблем охорони здоров'я студентів, профілактики травматизму можна порекомендувати кураторам навчальних груп організацію дистанційних кураторських годин, присвячених правилам безпечної поведінки під час перебування на вулиці, а також в умовах різних життєвих ситуацій.

Метою цивільно-патріотичного виховання є формування цивільно-патріотичної свідомості, збереження і розвиток почуття гордості за свою країну. Як спосіб реалізації цього напрямку виховної роботи можна використовувати різні інтернет-акції. Інтернет-акція – це спланований захід, у ході якого за допомогою мережі Інтернет учасникам пропонується завдання певної спрямованості, найчастіше приурочене до якоїсь значимої події.

Моральне виховання молоді – незаперечна і найважливіша опора будь-якого суспільства (Сіданіч, 2013: 237). Недоліки та упущення в моральному вихованні завдають суспільству непоправної шкоди. Інтелектуальний розвиток молоді не представляє сьогодні такої проблеми, як її моральне становлення. Це зумовлено тим, що навчання основам наук нині відбувається досить чітко, планово і в обов'язковому порядку, однак моральне виховання молодого покоління сильно відстає. А саме моральність повинна стояти попереду і за собою вести інтелект до створення особистості. У деяких сучасних людей нерідко матеріальні цінності домінують над духовними. Втрачається основа людських відносин, у тому числі й у медицині, де милосердя, співчуття, доброта повинні бути основою діяльності медичного працівника. Особливо важливим є розвиток цього усвідомлення саме в студентські роки, коли в молодих людей іде інтенсивний процес розвитку і фор-

мування особистості. У цьому періоді викладач, а особливо куратор, повинен допомагати їм виробляти моральні норми поведінки в суспільстві, активну життєву позицію, сприяти розвитку їхніх професійних навичок і творчих здібностей. Високий рівень духовності, який дозволить студенту досягти максимальних успіхів у майбутній професії, стане тим внутрішнім стрижнем, який допоможе знайти правильний підхід і до майбутніх пацієнтів, і до майбутніх колег. Тому навчальний процес повинен здійснюватися в тісному зв'язку з виховним. Поряд з отриманням фундаментальних знань у студента необхідно формувати такі людські якості, як милосердя, співчуття, доброта. Без цих якостей людина не зможе працювати в медицині, оскільки медичний працівник – це не тільки спеціальність, це й покликання.

Крім проведення дистанційних кураторських годин і різних бесід та диспутів на духовно-моральну тематику, для реалізації даного

напрямку виховної роботи також можна використовувати інтернет-акції, наприклад, інтернет-акцію «Поетична сторінка», присвячену ювілею пам'яті Лесі Українки. Участь в інтернет-акціях й інших формах організації виховної роботи з використанням комп'ютерних засобів сприяє формуванню інформаційної культури студента, стимулює до освоєння і застосування ІКТ в освітньому процесі, дає можливість дистанційного співробітництва в питаннях виховання підростаючого покоління (Шевченко, 2015: 290).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, під час дистанційного навчання в медичних ЗВО виховна робота значно утруднюється, оскільки немає живого спілкування між куратором і студентом. Однак є альтернативні методи співпраці, які сприяють формуванню культури й моральності студента і дають можливість дистанційного співробітництва в питаннях виховання підростаючого покоління.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аніщенко О. Тренди освіти дорослих: реалії та перспективи. *Науковий вісник Мелітопольського педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія : «Педагогіка»*. 2015. № 1. С. 155–160.
2. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 4. С. 19–21.
3. Гарань Н.С. Організаційно-виховна робота куратора академічної групи вищого навчального закладу. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2015. № 45. С. 1–7.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 365 с.
5. Деонтологія та етика в клінічній практиці : навчальний посібник / С.І. Треумова та ін. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 376 с.
6. Пасмор Ю.В. Сучасні проблеми цифровізації в інноваційному суспільстві. *Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років* : зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу. м. Харків, 2020. С. 78–84.
7. Сіданіч І.Л. Актуальні проблеми духовно-морального виховання студентської молоді. *Наукові записки. Серія : «Психологія і педагогіка»*. 2013. № 23. С. 233–241.
8. Столбов В.Ф., Рубан І.В., Калачева В.В. Організація навчально-виховного процесу за дистанційною формою навчання. *Системи обробки інформації*. 2006. № 6. С. 121–123.
9. Шевченко Г.П. Виховання – процес людинотворчості, культуротворчості, духотворчості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2015. № 3 (66). С. 288–299.
10. Шевчук І.В. Студентська академічна група як об'єкт виховання на початковому етапі навчання у вищих економічних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2010. 24 с.

REFERENCES:

1. Anishhenko O. (2015) Trendy osvity doroslykh: realiji ta perspektyvy [Trends in adult education: realities and prospects]. *Naukovyj visnyk Melitopoljskoghogo pedaghoghichnogho universytetu im. Boghdana Khmeljnycjkoghho. Serija: Pedaghoghika*, 2015, 1, pp.155-160. (in Ukrainian)
2. Bystrova Ju.V. (2015) Innovacijni metody navchannja u vyshhij shkoli [Innovative teaching methods in higher education]. *Naukovyj visnyk Khersonskoghogo derzhavnogho universytetu*, 2015, 4, pp.19-21. (in Ukrainian)
3. Gharanj N. S. (2015) Orghanizacijno-vykhovna robota kuratora akademichnoji ghrupy vyshhogho navchaljnogho zakladu [Organizational and educational work of the curator of the academic group of the higher educational institution]. *Pedaghoghika vyshhoji ta serednoji shkoly*, 2015, 45, pp. 1–7. (in Ukrainian)
4. Ghoncharenko S. (1997) *Ukrajinskyj pedaghoghichnyj slovnyk* [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyjiv: Lybidj. (in Ukrainian)

5. Treumova S. I., Petrov Je. Je., Burmak Ju. Gh., Trybrat T. A. (2017) *Deontologhija ta etyka v klinichnij praktyci* [Deontology and ethics in clinical practice]. Poltava: TOV "Firma "Tekhservis". (in Ukrainian)
6. Pasmor Ju. V. (2020) Suchasni problemy cyfrovizaciji v innovacijnomu suspiljstvi [Modern problems of digitalization in the innovative society]. Proceedings of the *Strateghiji rozvytku Kharkivs'koji oblasti na period 2021–2027 rokiv* (Ukrainian, Kharkiv, 23 January, 2020), Kharkiv, pp.78-84.
7. Sidanich I. L. (2015) Aktualjni problemy dukhovno-moraljnogho vykhovannja students'koji molodi [Current issues of spiritual and moral education of student youth]. *Naukovi zapysky. Serija "Psykhologhija i pedagoghika"*, 2013, 23, pp. 233–241. (in Ukrainian)
8. Stolbov V. F., Ruban I. V., Kalacheva V. V. (2006) Orghanizacija navchaljno-vykhovnogho procesu za dystancijnoju formo navchannja [Organization of the educational process by distance learning]. *Systemy obrobky informaciji*, 2006, 6, pp. 121–123. (in Ukrainian)
9. Shevchenko Gh. P. (2015) Vykhovannja – proces ljudynotvorchosti, kuljturotvorchosti, dukhotvorchosti [Education - the process of human creativity, cultural creation, spiritual creation]. *Dukhovnistj osobystosti: metodologhija, teorija i praktyka*, 2015, 3 (66), pp. 288-299. (in Ukrainian)
10. Shevchuk I. V. (2010) *Studentsjka akademichna ghrupa jak ob'jekt vykhovannja na pochatkovomu etapi navchannja u vyshhykh ekonomichnykh navchaljnykh zakladakh* [Student academic group as an object of education at the initial stage of study in higher economic educational institutions] (PhD Thesis), Kyjiv: Nacionaljna Akademiya Pedagoghichnykh Nauk Ukrajiny. (in Ukrainian)